

jeg ikke er istand til at see, at der foreligger nogen tilstrækkelig Hjemmel derfor, om der end i de forskjellige Lovgivninger, som berøre dette Spørgsmaal, findes Anthydninger af, at det har været en almindelig Praxis, som Lovgivningen har kjendt og altsaa ikke har forbudt, at man har taget Stykker i Brug til Veianlæg, forinden Taxationen blev givet. Den første Lovgivning, man i den Henseende kan vende sig til, er Veianordningen af 13de December 1793, § 14 og § 16, hvor der i § 16, der handler om Erstatning for de Bestadigelses, der blive tilføiede den omkringliggende Jord paa Grund af Veiarbeidet — altsaa den, om jeg saa maa sige, mere tilfældige Skade — udtrykkelig staaer, at der ikke bliver Spørgsmaal om Erstatning, forinden Veiarbeidet er sluttet. Der er altsaa ikke Tvivl om, at man maa kunne tage Jordstykket til Benyttelse, og at vedkommende Eier da maa finde sig i, at en Taxation først senere foretages, ligesom det overhovedet maatte ligge i dette Forholds Natur, at der ikke bliver Spørgsmaal om at taxere Skaden, forinden den i sin fulde Udstrækning er tilstede. Hvad derimod angaaer Spørgsmaalet om den Jord, der udtages for bestandig til Landeveie, da indeholder bemeldte Forordnings § 14 ingen tilsvarende Bestemmelse; men at man deraf skulde være berettiget til at slutte, at den samme Bestemmelse gjælder for dette Tilfælde, anseer jeg idetmindste for noget tvivlsomt. Smidlertid maa det Spørgsmaal, som den erede Forespørger reiste, rimeligviis være fremkommet i en meget tidlig Tid. Ved Forordningen af 6te August 1800 blev der truffet Bestemmelser om disse Forhold, og der staaer udtrykkelig dert, at den Grund, som for bestandig tages til Veianlæg, strax skal taxeres, hvorimod der med Hensyn til den Grund, der kun lider en forbigaaende Skade, skal skee Taxation efter det vedkommende Aars fuldendte Veiarbeide; men man kan ved Siden deraf ikke nægte, at, om man end efter Forholdets Natur maa sige, at det er det Correcte og Rette, at Ingen har Ret til at bemægtige sig en Mand's Eiendom, førend ogsaa den Deel af Expropriationen, der hører til før at gjøre den fuldstændig, nemlig Fastsættelsen af Bede-

laget, er givet, vil dog en saadan Foranstaltning som denne have saa betydelige praktiske Vanskeligheder og navnlig gjøre det næsten umuligt at faae Veiarbeidet paabegyndt og fuldført i rette Tid, at man kan finde det ganske naturligt, at Praxis har indført noget Andet, forsaavidt det, som sagt, har kunnet skee, uden at Vedkommende har gjort Modstand derimod og uden dermed at gjøre det umuligt senere at kunne taxere det afgivne Grundstykke ligesaa godt, som man kunde taxere det strax ved dets Indtagelse. Ved Placaten af 9de April 1804 blev der givet en udtrykkelig Bemyndigelse for den daværende Bestyrelse af Hovedlandeveiene til at bruge denne Fremgangsmaade. Forsaavidt der altsaa her er Spørgsmaal om Hovedlandeveiene, da har en saadan Bemyndigelse til at tage Jorden uden Taxation været tilstede ifølge Placaten af 9de April 1804, forsaavidt den ikke maa ansees for at være bortfalden ved den senere Lovgivning om Hovedlandeveie, men derimod savnes der en bestemt Lovhjemmel for dette Tilfælde for de mindre Landeveies og Bivægenes Vedkommende, og jeg seer ikke rettere, end at man der maa blive staaende ved Forordningen af 6te August 1800, ialfald saaledes modificeret, som Praxis, og vel at mærke en baade fra Befolkningens og fra Lovgivningens Side taalt Praxis, siden den Tid har modificeret Forordningen. Det er derfor min Mening, at den Regel, man maa ansee for at være den rette, er den, at, hvor Jorden ligesaagodt kan taxeres bagefter som strax ved at taxere de tilgrændsende Stykker, og hvor der ingen Indsigelse gjøres derimod af vedkommende Eier, der troer jeg ikke, at man kan sige, at det er ulovmedholdeligt at tage Jorden i Besiddelse og paabegynde Veiarbeidet, saaledes som det er skeet i en lang Række af Aar, men jeg idetmindste for mit Vedkommende har ikke kunnet overbevise mig om, at det er tilfredseltigt at gjøre det, hvor man exproprierer Folks Haver og dækker dem til ved Bedømminger, allermindst naar der fra Vedkommendes Side bliver nedlagt Protest mod en saadan Fremgangsmaade.

B. Solm: Ja, jeg kan jo forsaavidt